

TUBERCULOSE IN BELGIË

Dankzij de verplichte melding van alle gevallen van actieve tuberculose kunnen de **VRGT** (Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding) en de **FARES** (Fonds des Affections Respiratoires) elk jaar het Tuberculose Register België publiceren. Dit register geeft de epidemiologische situatie van tuberculose in België weer. Het is beschikbaar in het Nederlands op www.vrgt.be en in het Frans op www.fares.be. Deze samenvatting geeft de cijfers en sleutelboodschappen weer van het **tuberculoseregister 2021**.

EVOLUTIE VAN TUBERCULOSE IN BELGIË

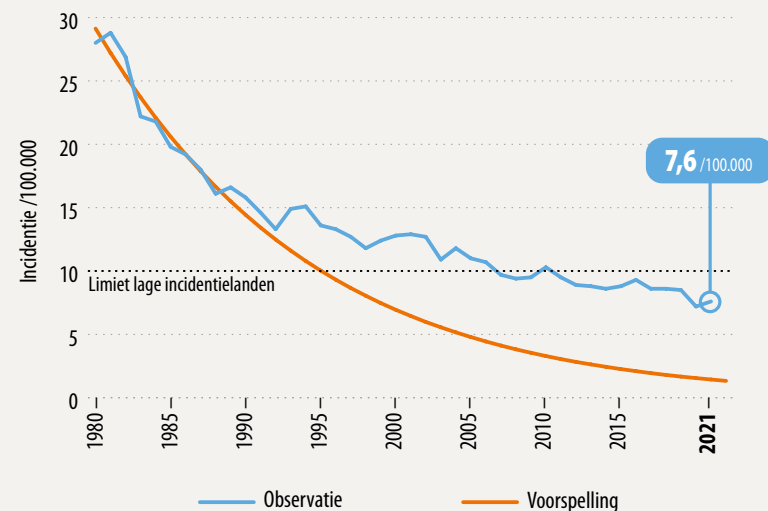
In 2021 werden **875 nieuwe tuberculosegevallen** gemeld. De incidentie, het aantal nieuwe zieken per 100.000 inwoners, was daarmee 7,6. De incidentie was 7,2 in 2020 en 8,5 in 2019 voor de COVID-19-pandemie.

België maakt deel uit van de «landen met lage incidentie», met minder dan 10 gevallen per 100.000 inwoners per jaar. De incidentie is wel nog steeds hoger dan in de buurlanden.

Ondanks schommelende waarden vertoont **België** nog steeds een **dalende incidentie**. Sinds de jaren 90 daalt de incidentie minder dan verwacht: de geobserveerde waarden liggen hoger dan de voorspelde waarden.

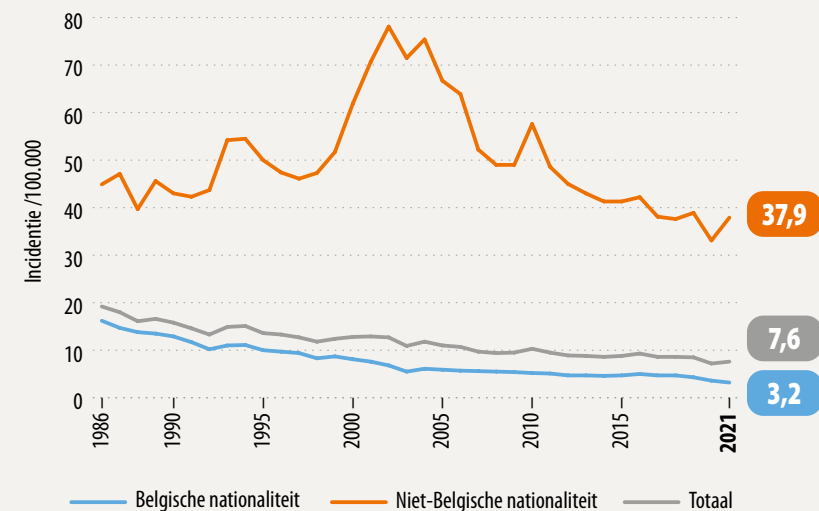
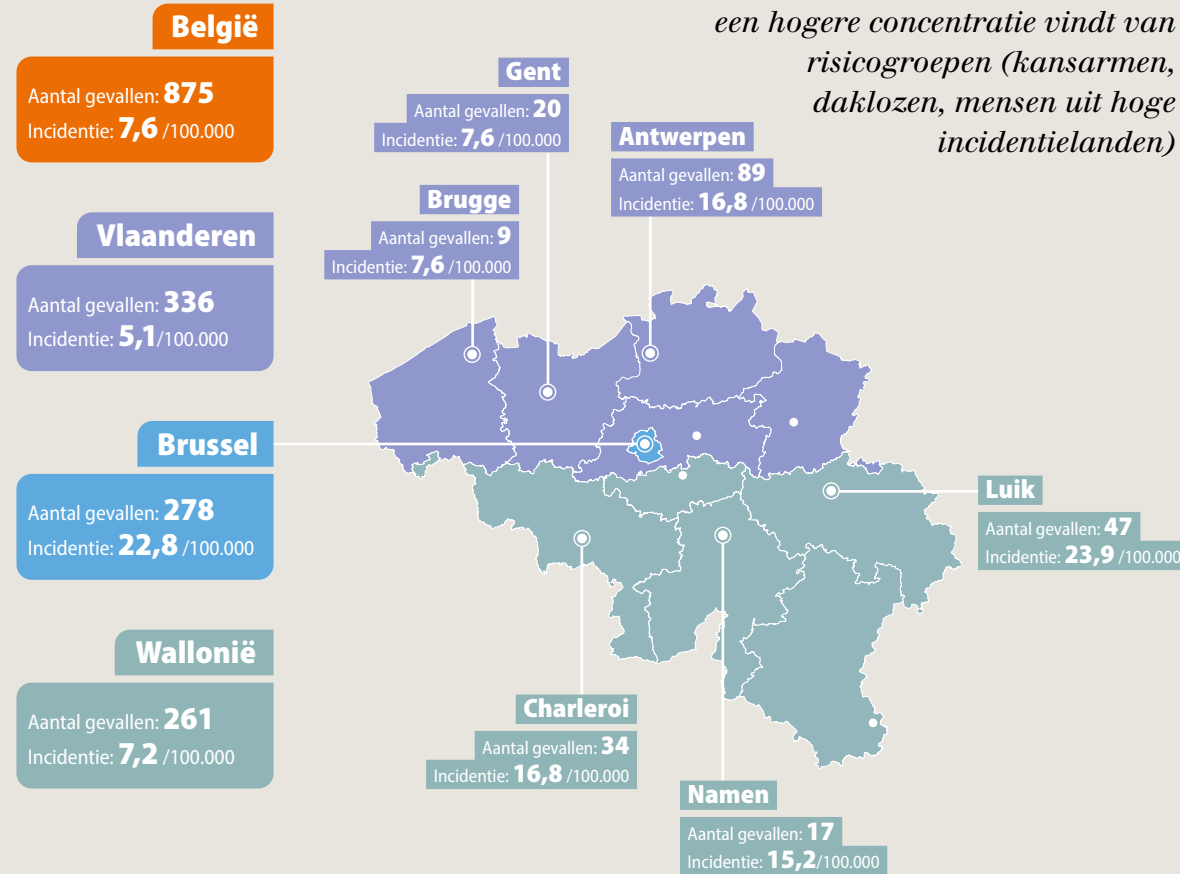
Impact van de COVID-19-epidemie

De gezondheidscrisis heeft op meerdere niveaus impact gehad. Zo veroorzaakte ze moeilijke toegang tot zorg, ingewikkeldere gegevensverzameling, onder-rapportering, lockdown maatregelen, het gebruik van beschermingsmiddelen, de oprichting van noodopvang voor kwetsbare bevolkingsgroepen en de sluiting van de grenzen.

GEOGRAFISCHE VERSPREIDING

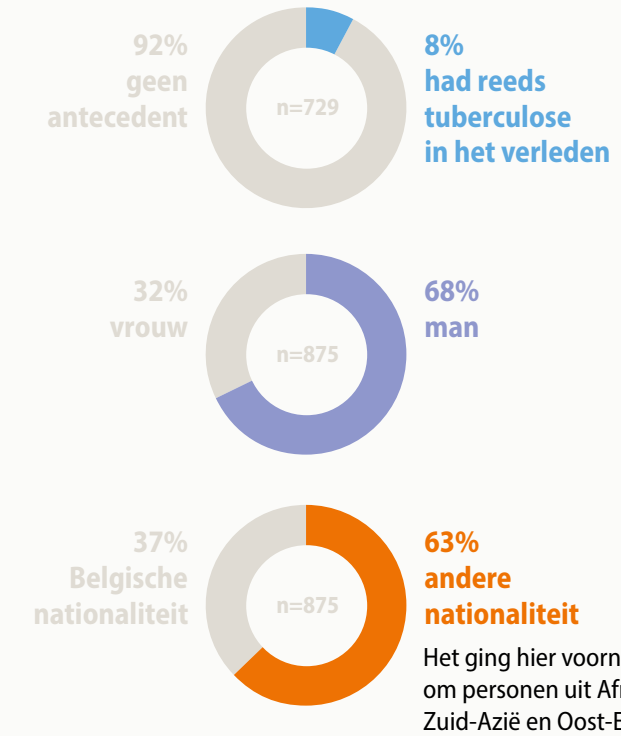
Tuberculose komt vaker voor in de grote steden omdat men daar een hogere concentratie vindt van risicogroepen (kansarmen, daklozen, mensen uit hoge incidentielanden)

De ziekte neemt langzaam af in de Belgische bevolking, maar fluctueert bij niet-Belgen.

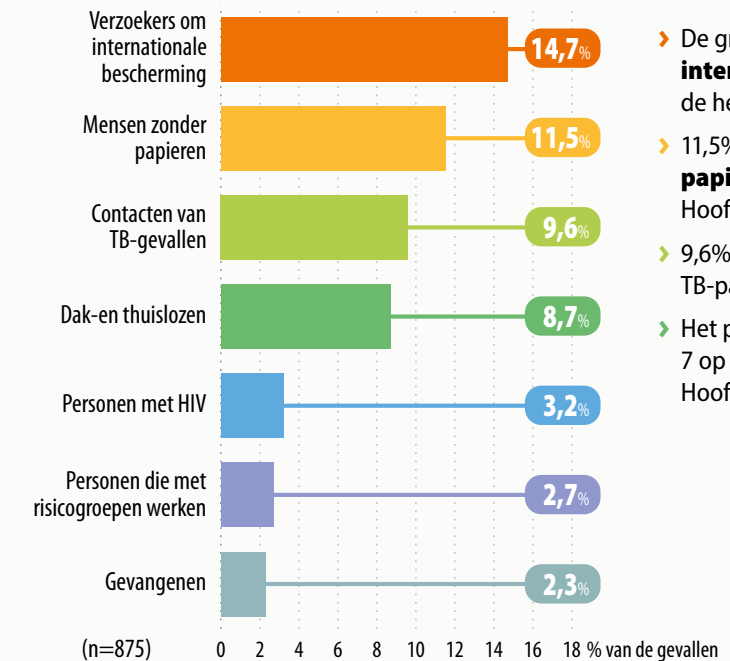
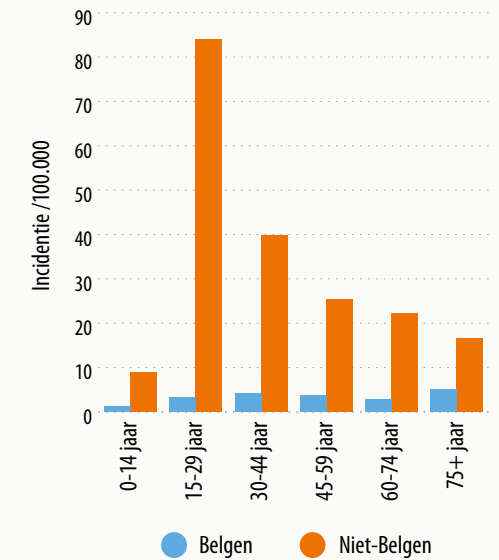
Bij Belgen was de incidentie **3,2** per 100.000 inwoners in 2021. Bij personen met een niet-Belgische nationaliteit, voornamelijk uit landen waar tuberculose nog endemisch is, lag dit cijfer bijna **12 keer hoger**.

PROFIEL VAN DE TUBERCULOSEPATIËNT

Het ging hier voornamelijk om personen uit Afrika, Zuid-Azië en Oost-Europa.

- In de Belgische bevolking is de incidentie relatief homogeen binnen de verschillende leeftijdsgroepen. Desalniettemin is de groep van 75 jaar en ouder degene met de hoogste incidentie.
- Bij de niet-Belgen bevindt de piek zich bij de **jongvolwassenen**. Daarna neemt de incidentie af naarmate de leeftijd stijgt.

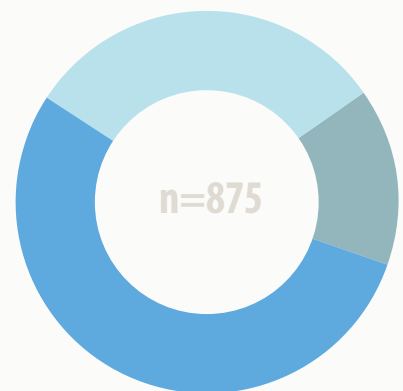
- De grootste risicogroep bestond uit verzoekers om **internationale bescherming** (14,7%). Meer dan de helft van deze groep bevond zich in Wallonië.
- 11,5% van de gevallen waren **mensen zonder papieren**, waarvan het merendeel zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevond.
- 9,6% van de gevallen waren **contacten** van TB-patiënten.
- Het percentage **dak- en thuislozen** was 8,7%; 7 op de 10 daklozen bevond zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Voor bepaalde bevolkingsgroepen die een verhoogd risico lopen op tuberculose zijn specifieke maatregelen voorzien. Desondanks moeten er extra maatregelen genomen worden om de «hard-to-reach» groepen te bereiken.

KARAKTERISTIEKEN VAN TUBERCULOSE

Tuberculose komt hoofdzakelijk voor in de longen, maar de ziekte kan ook elk ander orgaan aantasten.

pulmonale
54%

extrapulmonale
31%

**pulmonale +
extrapulmonale**
15%

*Extrapulmonale
tuberculose
is meestal niet
besmettelijk*

Bij ongeveer 3/4e van de gevallen worden de longen aangetast. Een deel daarvan ontwikkelt eveneens **extrapulmonale** tuberculose.

82% van de **pulmonale** gevallen werd bevestigd met bacteriologie (cultuur positief).

Bij iets minder dan de helft van de gevallen (45%) waren er bacteriën zichtbaar in het sputum (onder de microscoop), wat duidt op een **grotere besmettelijkheid**.

Bij een positieve cultuur kan aan de hand van het antibiogram de **gevoeligheid van de kiem aan de antibiotica** bepaald worden.

**geen
resistentie**
93%

monoresistentie
5,5%

multiresistentie
1,5%

Bij 5,5% van de personen met tuberculose kwam resistentie aan één enkel antibioticum voor.

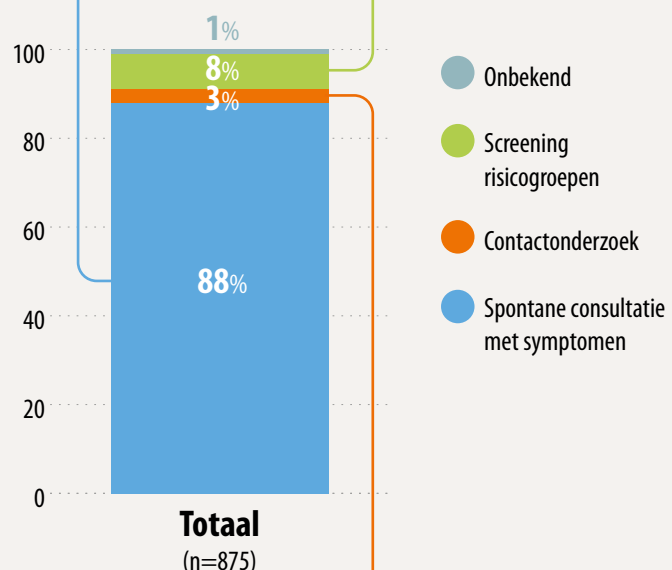
Wanneer de tuberculosebacterie **niet meer gevoelig is voor de 2 belangrijkste antibiotica** in de klassieke standaardbehandeling spreken we van multiresistentie. Deze vorm is ernstig maar relatief zeldzaam in België.

9 multiresistente gevallen (MDR) van tuberculose werden gemeld in 2021, wat overeenkomt met 1,5% van de gevallen van wie het antibiogram gekend is.

AANLEIDING VAN OPSPORING

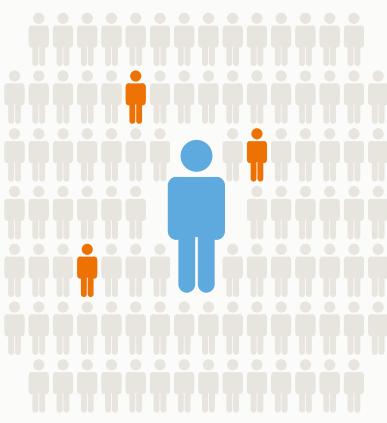
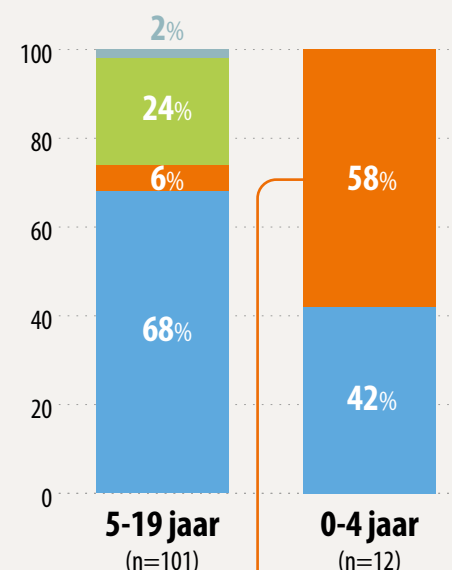
De overgrote meerderheid van de gevallen werd ontdekt op basis van **klachten en symptomen**.

Actieve screening van **risicogroepen**, zoals verzoekers om internationale bescherming of gedetineerden, leidde tot de opsporing van 8% van alle gevallen.

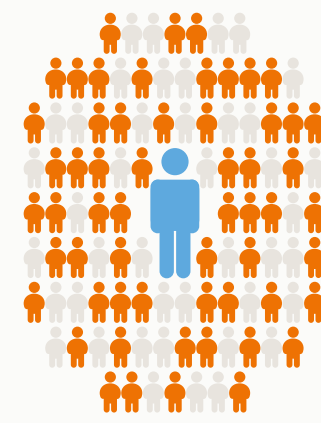
De belangrijkste symptomen van tuberculose in de longen zijn:

- langdurige hoest
- productieve hoest, soms met bloed
- lichte koorts
- nachtzweeten
- gewichtsverlies
- vermoeidheid

Contactonderzoek rond een besmettelijk geval droeg bij tot de ontdekking van 3% van alle gevallen.

Alle leeftijdscategorieën inbegrepen

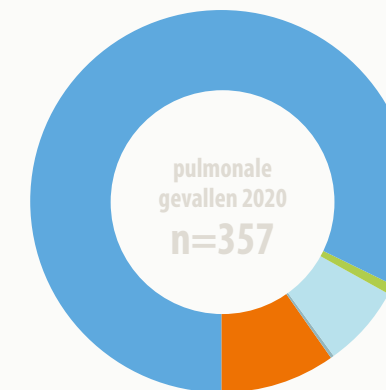
Dit onderzoek was uiterst rendabel bij kinderen: bij de 0- tot 4-jarigen werd op deze manier **58%** (n=12) van de gevallen ontdekt.

Bij 0- tot 4-jarigen

BEHANDELINGSRESULTATEN

Tuberculose wordt behandeld door toediening van verschillende antibiotica gedurende minstens 6 maanden. Het is een zeer lange behandeling maar ze is over het algemeen erg doeltreffend.

genezen
82,4%
82,4% van de gevallen werd met succes behandeld. Er worden aanzienlijke inspanningen gedaan om het streefdoel (nl. 85%) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) te behalen.

transfers 0,8%
3 dossiers werden overgedragen aan een behandelaar in een ander land.

behandeling afgebroken 7%
Deze patiënten waren uit het oog verloren of hadden mogelijk het land verlaten.

overleden 9,5%
De **mortaliteit** lag hoger bij oudere personen en was vaak het gevolg van een andere pathologie dan tuberculose.

therapiefalen 0,3%
1 patiënt bleef bacteriologisch positief na 5 maanden behandeling.

TOEKOMST

2050

De doelstelling van de Wereldgezondheidsorganisatie is om tegen 2050 tuberculose te elimineren.

Hiertoe moet in België de incidentie dalen met 12% per jaar.

Tuberculose vormt nog steeds een probleem van algemene volksgezondheid in België.

Adequate middelen zijn nodig om de ziekte verder onder controle te krijgen met het oog op totale eliminatie.

CONTACT

VRGT

Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding
Mgr. Van Waeyenberghlaan 32,
3000 Leuven
Tel. 02 510 60 90
Fax. 02 511 46 14
info@vrgt.be
www.vrgt.be

FARES
Fonds des affections respiratoires asbl

Fonds des Affections Respiratoires
Rue Haute 290-807A, 1000 Bruxelles
Tél. 02 512 29 36
Fax. 02 512 32 73
prevention.tuberculose@fares.be
www.fares.be